

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a členov senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a JUDr. Petra Dukesa v právnej veci žalobcu: **JUDr. J. G., P.**, správca konkurznej podstaty úpadcu M. S. – S., N. proti žalovanému: **Ing. S. J., Š.** zast. JUDr. I. H., advokátom, V., **o určenie neúčinnosti právneho úkonu**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. marca 2011 č. k. 7Cbi/124/2005-53, jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi trovy odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom určil, že kúpna zmluva registrovaná Katastrálnym úradom v Košiciach, Správa katastra Košice I zo dňa 05. 04. 2002 pod č. V. o predaji nehnuteľnosti – budova, súpisné č. X., na parc. č. X., o výmere 715 m², vedená na LV č. X. k. ú. K., je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná. Uvedená nehnuteľnosť patrí do konkurznej podstaty úpadcu a správca je oprávnený ju speňažiť. Žalovanému uložil povinnosť uvedenú nehnuteľnosť vrátiť do konkurznej podstaty. Žalobcovi priznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca si uplatnil proti žalovanému nárok

na určenie, že vo výroku uvedená kúpna zmluva je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná.

Na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz uznesením zo dňa 17. 05. 2002 / 4K 64/02 / a správca konkurznej podstaty zistil, že predmetná nehnuteľnosť bola prevedená do vlastníctva žalovaného, čím došlo k porušeniu § 2 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov / ďalej len „ZKV“ /. Úpadca vykonal právny úkon v čase, keď už mal vedomosť o tom, že sám podá na seba návrh na konkurz, ktorým konaním úmyselne ukrátil ostatných konkurzných veriteľov.

Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že kúpnu zmluvu uzavrel v dobrej viere. Nehnuteľnosť bola ocenená znalcom na 3 965 220 Sk a on ju nadobudol za cenu 7 708 700 Sk, teda za vyššiu cenu. Predávajúci tak získal do svojho majetku značné finančné prostriedky a ostatní veritelia tým neboli ukrátení. Ďalej uviedol, že nemohol o finančných pomeroch predávajúceho, ani o jeho úmysle podať návrh na vyhlásenie konkurzu, vedieť. Žalovaný nie je osobou blízkou úpadcovi, ani sa nepodieľal na jeho podnikateľskej činnosti a nespĺňa ani ostatné kritériá podľa § 15 ZKV.

Súd vykonal dokazovanie a zistil, že na majetok dlžníka bol vyhlásený konkurz dňa 17. 05. 2002, bol ustanovený správca konkurznej podstaty, ktorý zistil, že úpadca a žalovaný uzatvorili dňa 05. 04. 2002 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti – budovy súp. č. X. na parc. č. X. o výmere 715 m², vedenej na LV č. X., k. ú. K., na Štefánikovej ulici.

Súd pri rozhodovaní vychádzal z ust. § 15 ods. 1, 2 ZKV a z kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 05. 04. 2002 medzi úpadcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim zistil, že úpadca predal žalovanému označenú nehnuteľnosť vrátane jej súčastí a príslušenstva. Účastníci tohto zmluvného vzťahu si dohodli kúpnu cenu 7 708 700 Sk.

Z čl. IV bod 1/ kúpnej zmluvy vyplýva, že na základe Zmluvy o správe peňažných prostriedkov zo dňa 28. 01. 2002 má kupujúci voči predávajúcemu ku dňu podpísania tejto zmluvy právo na vyplatenie sumy vo výške 7 708 700 Sk, ktorá predstavuje spravovanú sumu a príslušenstvo v súlade s dohodnutými zmluvnými podmienkami. Podľa čl. IV bod 2/ zmluvy, kupujúci súhlasí, aby dohodnutá kúpna cena bola vyrovnaná v celom rozsahu z peňazí, na ktoré má kupujúci právo podľa bodu 1/. Podľa čl. IV bod 3/ vyrovnaním kúpnej ceny podľa dohody kupujúceho a predávajúceho zaniká v celom rozsahu Zmluva o správe finančných prostriedkov zo dňa 28. 01. 2002.

Dňa 08. 04. 2002 podal dlžník návrh na vyhlásenie konkurzu, v ktorom uviedol,

že je v úpadku, nie je schopný plniť svoje záväzky, nakoľko veritelia začali v obrovskom množstve vyberať svoje peniaze po masívnej mediálnej kampani.

Z predmetnej kúpnej zmluvy vyplýva, že žalovaný bol veriteľom úpadcu na základe Zmluvy o správe finančných prostriedkov zo dňa 28. 01. 2002 a mal právo na vyplatenie 7 708 700 Sk. Kúpna zmluva týkajúca sa nehnuteľnosti bola uzatvorená tesne pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, úpadca vedel, že nemôže uspokojiť svojich veriteľov, čo je zrejmé i z návrhu na vyhlásenie konkurzu a tento úmysel musel byť známy aj žalovanému, ktorý bol jeho veriteľom. Táto skutočnosť vyplýva aj z kúpnej zmluvy, podľa ktorej žalovaný ako kupujúci nezaplatil kúpnu cenu nehnuteľnosti, ale došlo k započítaniu pohľadávky žalovaného, ktorú mal voči úpadcovi na základe zmluvy o správe peňažných prostriedkov a kúpnej ceny za prevádzanú nehnuteľnosť.

Súd námietku žalovaného, že zaplatená kúpna cena nebola podhodnotená, práve naopak, predávajúci získal do svojho majetku značné finančné prostriedky a veritelia tým nemohli byť ukrátení, vyhodnotil ako nedôvodnú. Ako vyplýva aj z kúpnej zmluvy, predávajúci nezískal do majetku žiadne hotové finančné prostriedky, pretože došlo k vyrovnaniu – započítaniu kúpnej ceny nehnuteľnosti a pohľadávky žalovaného. Taktiež nevyhodnotil ako dôvodnú námietku žalovaného, že nemal dôvod skúmať existenciu iného znaleckého posudku, pretože v predmetnom spore žalovaný uvádza kúpnu cenu nehnuteľností vo výške 3 965 220 Sk. Podľa znaleckého posudku č. 79/2002 a v spore č. k. 9Cb/984/2002 uvádza cenu 4 784 946 Sk podľa znaleckého posudku č. 79/2002, pričom oba boli spracované znalcom Ing. M..

Na základe uvedeného mal súd za preukázané, že právny úkon – uzatvorenie kúpnej zmluvy, urobil dlžník v úmysle ukrátiť svojich konkurzných veriteľov a tento úmysel musel byť žalovanému, ktorý bol jedným z veriteľov dlžníka, ktorému nebol schopný vyplatiť jeho pohľadávku, v dôsledku čoho došlo k dohode o započítaní, známy. Z uvedeného dôvodu žalobe vyhovel.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že trovy konania vo výške súdneho poplatku priznal úspešnému žalobcovi.

Žalovaný podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 17. 05. 2011.

V odôvodnení odvolania uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil,

pretože ust. § 15 ZKV v odseku 1/ definuje všeobecnú skutkovú podstatu odporovateľného právneho úkonu a v odsekoch 2/ až 6/ osobitné skutkové podstaty. Predmetnú vec posúdil podľa § 15 ods. 2 ZKV. Podľa odvolateľa predpokladmi pre odporovateľnosť úkonu podľa § 15 ods. 2 ZKV v spojení s ods. 1 sú: právny úkon, účinnosť právneho úkonu, ukrátenie uspokojenia pohľadávky veriteľa, úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky aspoň jedného veriteľa a vedomosť druhej strany právneho úkonu o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky konkurzného veriteľa. Súd prvého stupňa nemal preukázané splnenie uvedených predpokladov odporovateľnosti právneho úkonu.

Ďalej uviedol, že nebol vykonaný úkon, ktorý by mal charakter typického ukracujúceho úkonu, pretože žalovaný poskytol úpadcovi plnenie, ktorého hodnota takmer dvojnásobne prevyšovala znaleckú hodnotu dotknutých nehnuteľností.

V konaní nebola preukázaná vedomosť žalovaného o úmysle úpadcu ukrátiť svojich konkurzných veriteľov, ani existencia úmyslu úpadcu ukrátiť konkurzných veriteľov.

Uviedol, že dňa 28. 01. 2002 uzavrel s dlžníkom Zmluvu o správe peňažných prostriedkov, na základe ktorej mu vzniklo právo na vyplatenie sumy 7 708 700 Sk. Žalovaný zveril žalobcovi uvedenú sumu len cca 4 mesiace pred podaným návrhom na vyhlásenie konkurzu, čo je nepriamym dôkazom o tom, že rozhodne nevedel o zhoršenej finančnej situácii dlžníka a túto vedomosť nemal ani v čase uzavretia sporného právneho úkonu. Z uvedených dôvodov považuje rozhodnutie za nesprávne, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej tvrdil, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti a iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. K záveru súdu, že predávajúci nezískal do majetku žiadne finančné prostriedky, pretože došlo k vyrovnaniu – započítaniu kúpnej ceny nehnuteľnosti a pohľadávky žalovaného sa nezakladá na pravde, pretože žalovaný prevzal výplatu peňazí zo zmluvy o správe finančných prostriedkov dňa 05. 04. 2002 z pokladne úpadcu v hotovosti a tieto vyplatené peniaze v hotovosti uhradil do pokladne úpadcu ako kúpnu cenu. Tento dôkaz nemohol predložiť, pretože nemá prístup k účtovníctvu žalobcu.

Poukázal tiež na porušenie § 221 ods. 1 O. s. p., ktoré vidí v tom, že nebol v prvostupňovom konaní vypočutý, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok považuje

za vecne správny.

Bolo preukázané, akým spôsobom došlo k ukráteniu konkurzných veriteľov, teda tým, že žalovaný zaplatil kúpnu cenu započítaním voči svojej pohľadávke zo Zmluvy o správe peňažných prostriedkov zo dňa 28. 01. 2002, z ktorej mal právo na zaplatenie 7 708 700 Sk. Týmto došlo k plnému uspokojeniu pohľadávky, ak by si ju však žalovaný uplatnil v konkurze, došlo by len k pomernému uspokojeniu jeho pohľadávky.

Pokiaľ ide o vedomosť žalovaného o úmysle ukrátiť konkurzných veriteľov, poukázal na rozhodnutia v analogických prípadoch / 6 Obo 165/2003 /.

K stanovisku žalovaného, že Zmluvu o správe finančných prostriedkov uzavrel len cca 4 mesiace pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktorou preukazoval svoju nevedomosť o finančnej situácii úpadcu uviedol, že v kúpnej zmluve si dohodli kúpnu cenu rovnajúcu sa presne výške pohľadávky zo zmluvy o správe....., ktorá podstatne prevyšovala hodnotu nehnuteľnosti určenú znalcom. Tiež neobstojí tvrdenie, že nebol vypočítaný na súde prvého stupňa, pretože predvolanie bolo doručené právnomu zástupcovi, ktorého si žalovaný zvolil, a ktorý nepožiadaval o odročenie pojednávania.

Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Trovy odvolacieho konania si vo vyjadrení neuplatnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako súd odvolací / § 10 ods. 2 / podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či súd prvého stupňa rozhodol správne, keď vyslovil, že kúpna zmluva o predaji špecifikovanej nehnuteľnosti je právne neúčinná.

Podľa § 15 ods. 1 ZKV konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhaný alebo ak už bol uspokojený.

Právo vyplývajúce z citovaného ustanovenia uplatnil správca konkurznej podstaty svojou žalobou doručenou súdu dňa 08. 04. 2005.

Odporovateľnosť ako inštitút konkurzného práva zakladá nárok žalobcu domáhať

sa určenia neúčinnosti právneho úkonu, ktorým úpadca / predtým dlžník / ukrátil svoj majetok patriaci do konkurznej podstaty. Ide o vyhlásenie neúčinnosti tohto úkonu vo vzťahu k podstate, nie však o vyslovenie jeho neplatnosti.

Podľa § 15 ods. 2, 3 ZKV odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy. Odporovať tiež možno právnemu úkonu, ktorým bol konkurzný veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená pod písm. a/ majetkovú účasť aspoň 10 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v prísme a/ štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, medzi dlžníkom a právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene c/ majetkovú účasť aspoň 34 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech tejto osoby, to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť konkurzného veriteľa.

Odporovateľné sú teda tie úkony, ktoré úpadca ešte ako dlžník vykonal v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu za podmienky, že ide o preukázateľný úmysel ukrátiť veriteľov, a že tento úmysel bol známy tomu, kto mal prospech z úpadcovho odporovateľného úkonu, teda podstatou je úmysel ukrátiť veriteľa, ako i za podmienky, že ide o ukrátenie úpadcovho majetku v prospech osôb blízkych úpadcovi / predtým dlžníkovi /. Základnými predpokladmi úspešnosti takéhoto nároku / odporovacia žaloba / je včasné uplatnenie a úmysel ukrátiť majetok úpadcu tak, ako je vyššie uvedené.

Odvolaací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania ktoré mu predchádzalo sa stotožnil s právnym názorom vysloveným súdom prvého stupňa.

Odvolaací súd neprisvedčil dôvodom uvádzaným v odvolaní žalovaného a vyhodnotil ich ako neopodstatnené. Predmetnú nehnuteľnosť terajší úpadca predal na základe zmluvy uzavretej dňa 05. 04. 2002, pričom už dňa 08. 04. 2002 podal ako dlžník návrh na vyhlásenie konkurzu z dôvodu, že nie je schopný plniť svoje záväzky, aj v súvislosti s masívnou mediálnou kampaňou. Nesporne v čase predaja nehnuteľnosti mal vedomosť o svojej ekonomickej situácii, aj o veriteľoch, ktorí sa domáhali svojich pohľadávok. Svojim konaním tak naplnil skutkovú podstatu ust. § 15 ods.2 ZKV, teda došlo k preukázaniu úmyslu ukrátiť ostatných veriteľov. Námietku žalovaného, že na jeho strane nebola preukázaná vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky konkurzného veriteľa, odvolací súd

vyhodnotil taktiež ako nedôvodnú. V odvolaní vzniesol prvý krát námietku, že sumu 7 708 700 Sk / jeho pohľadávku zo zmluvy o správe peňažných prostriedkov / prevzal z pokladne úpadcu v hotovosti a túto v hotovosti uhradil do pokladne úpadcu dňa 05. 04. 2002, ale žiadny dôkaz v tomto smere nepredložil v prvostupňovom konaní ani v odvolacom, pričom je prinajmenšom dosť neobvyklé resp. zvláštne, že tak veľkú sumu by vkladal do pokladne úpadcu a následne prijal bez akéhokoľvek listinného dôkazu. V tejto súvislosti však nie je možné opomenúť najmä dojednanie v kúpnej zmluve / čl. IV /, v zmysle ktorého k zaplateniu kúpnej ceny malo dôjsť v zásade vzájomným zápočtom / rozpor s ust. § 15 ods. 7 ZKV /. Obranu žalovaného, že nevedel a nemohol vedieť o finančnej situácii žalobcu, odvolací súd nevyhodnotil ako dôvodnú, pretože táto skutočnosť bola naozaj verejne známa a medializovaná, okrem už vyššie uvedených skutočností. Prinajmenšom aj situácia s údajným vkladom a výplatou finančných prostriedkov zverených úpadcovi na základe zmluvy o správe peňažných prostriedkov / v doterajšom konaní totiž v tomto smere neprodukoval žalovaný žiadny vierohodný dôkaz / práve dňa 05. 04. 2002 nevyvoláva dôvod, ktorým by relevantným spôsobom spochybňoval záver vyslovený súdom prvého stupňa. Odvolací súd preto túto námietku vyhodnotil ako účelovo vznesenú. Taktiež vyjadrenie žalovaného, že znalcom stanovená kúpna cena bola nižšia, než podľa vyjadrenia žalovaný zaplatil, vyvoláva skôr záver o tom, že o finančnej situácii úpadcu mal vedomosť. Jeho tvrdenie, že zaplatená kúpna cena 7 708 700 Sk bola cenou primeranou, takmer o 2/3 vyššou, čo podľa neho znamená, že predávajúci do svojho majetku neprijal nižšiu hodnotu, naopak, získal do svojho majetku značné finančné prostriedky, by sa dalo posúdiť v jeho prospech len v prípade, ak by bola uvedená suma reálne zložená v prospech úpadcu, avšak toto jeho tvrdenie vyvracia už samotné znenie čl. IV kúpnej zmluvy, obsahom ktorého je vlastne zápočet vzájomných pohľadávok. Zo zistených skutočností a predložených dôkazov vyplýva, že žalovaný ako veriteľ úpadcu, mal záujem na plnom uspokojení svojej pohľadávky.

Námietku, že žalovanému bola odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa, konkrétne, že mal byť žalovaný predvolaný a vypočutý, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože žalovaný mal splnomocneného právneho zástupcu, ktorý bola na pojednávania riadne predvolaný, zúčastnil sa ich a na pojednávani, na ktorom bol vyhlásený rozsudok bol taktiež prítomný, pričom po poučení podľa § 102 ods. 4 O. s. p. nemal žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Nenavrhol vypočuť žalovaného a tým, že žalovaný mal ustanoveného právneho zástupcu, boli jeho procesné práva chránené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142

ods. 1 O. s. p. tak, že úspešný žalobca trovy odvolacieho konania nepriznal, pretože si žiadne nevyčíslil.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 27. marca 2012

Mgr. Ľubomíra Kúdelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková